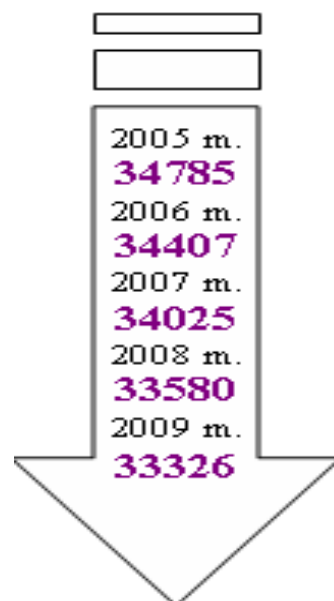

DEMOGRAFINĖ IR SOCIALINĖ SITUACIJA

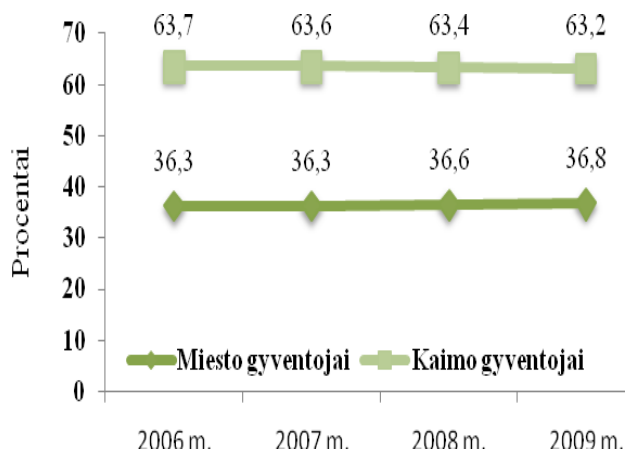
Šalyje demografinę ir socialinę situaciją atspindi šie rodikliai: gyventojų skaičius, jų pasiskirstymas kaimo ir miesto vietovėse, jų amžius, lytis, vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, gimstamumas, mirtingumas, santuokų, ištuokų skaičius, nedarbo lygis, socialinės rizikos šeimų skaičius, nusikalstamų veikų skaičius.

Prienų rajone, kaip ir visoje Lietuvoje, vyksta demografinių procesų permainos nepalankia linkme. Remiantis Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis, visoje šalyje stebimas gyventojų skaičiaus mažėjimas (1 lentelė).

1 lentelė. Gyventojų skaičius 2005–2009 metų pradžioje.

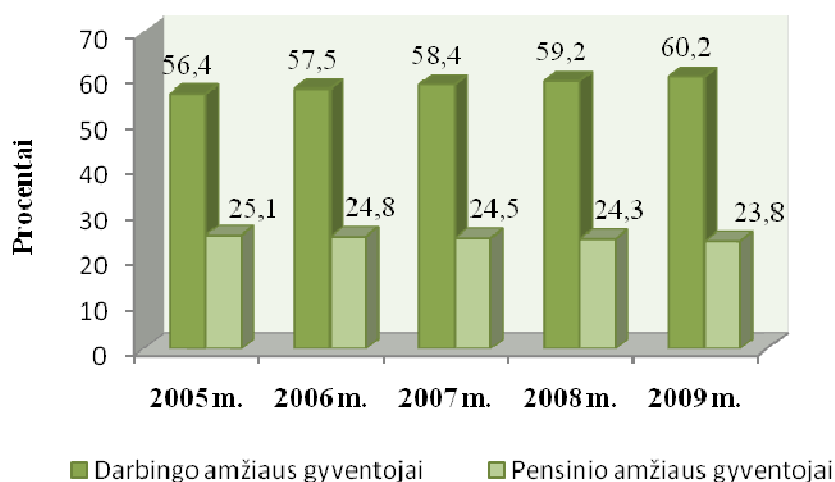
Prienų rajone 2006–2009 m. laikotarpiu didesnę dalis gyventojų gyvena kaimo vietovėse negu miesto vietovėse (Prienai, Jieznas), (1 pav.).

1 pav. Miesto ir kaimo vietovėse gyvenančių Prienų rajono gyventojų pasiskirstymo dinamika 2005–2009 m.

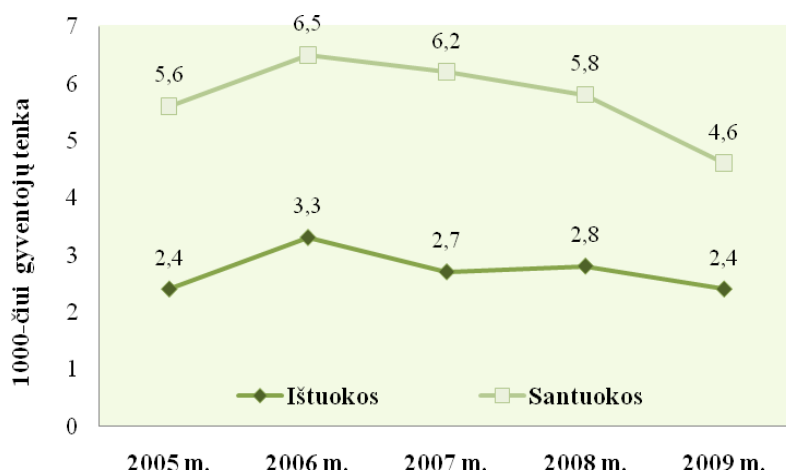
Kiekvienam šalies administraciniam vienetui yra svarbus rodiklis – gyventojų sudėtis, gyventojų pasiskirstymas pagal amžių, visa tai gali atspindėti tam tikros teritorijos gyventojų socialinę-ekonominę būklę: dirbančiųjų skaičius, natūralus gyventojų prieaugis, socialines išmokas gaunančių žmonių skaičius (pensinio amžiaus gyventojai, neįgalūs gyventojai ir kt.).

Prienuų r. 2005–2009 m. laikotarpiu darbingo amžiaus gyventojų daugėja, o tuo tarpu pensinio amžiaus gyventojų neženkiai mažėjo (2 pav.). Toks gyventojų pasiskirstymas yra teigiamas rajono socialinei-ekonominei būklei.

2 pav. Darbingo ir pensinio amžiaus gyventojų pasiskirstymo dinamika Prienuų rajone 2005–2009 m.

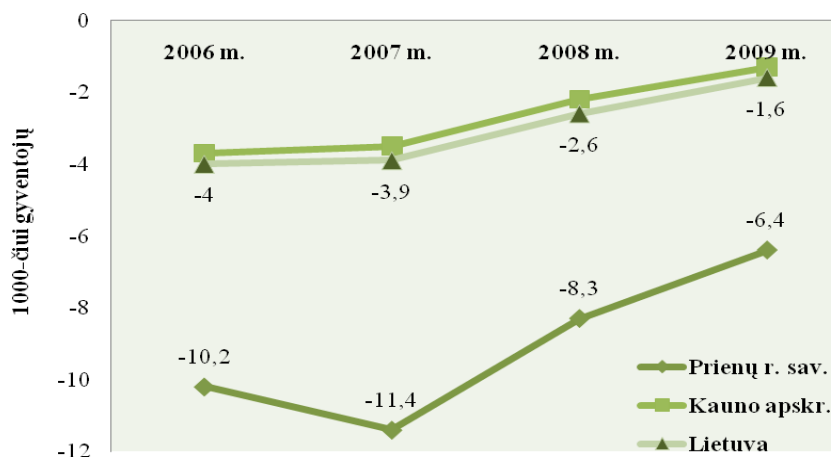
Šeima sudaro kiekvienos tautos, visuomenės istorinės ir kasdienės gyvensenos pagrindą. Šeima yra seniausia ir pastoviausia žmonių socialinio ir asmeninio gyvenimo forma. 2005–2009 m. laikotarpiu ištuokų skaičius ženkliai nekinta, o santuokos nuo 2006 m. palaipsniui mažėja (3 pav.).

3 pav. Santuokų ir ištuokų dinamika Prienuų rajone 2005–2009 m.

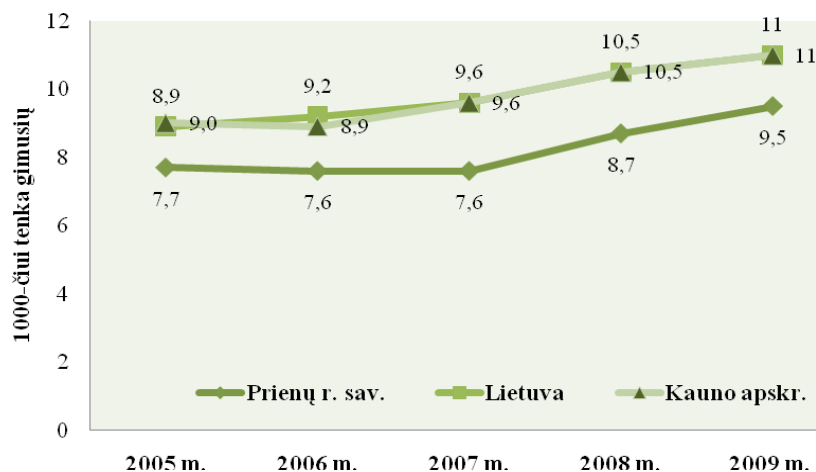
Natūralus gyventojų prieaugis (skirtumas tarp gyvų gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus) Prienuų rajone per pastaruosius metus didėjo, tačiau vis dar išlieka neigiamas. Lietuvoje ir Kauno apskrityje

stebima panaši tendencija. Prienų rajone natūralaus gyventojų prieaugio rodiklis 2009 m. buvo 4 kartus mažesnis už Lietuvos (4 pav.).

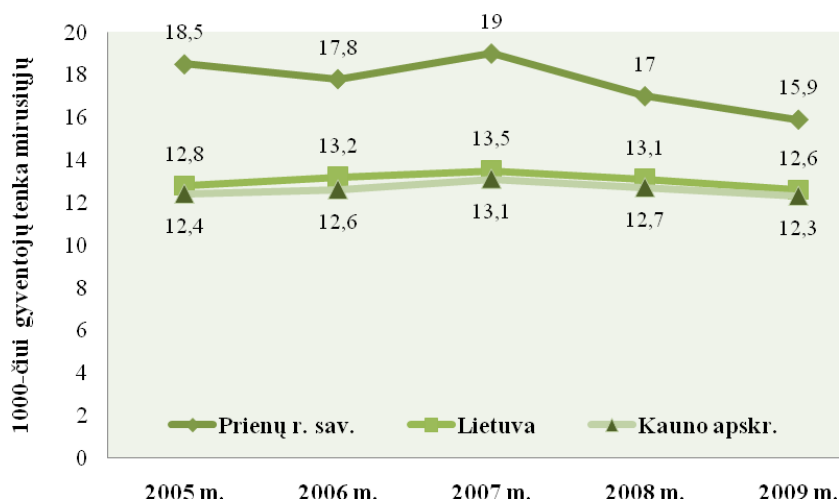

4 pav. Natūralaus gyventojų prieaugio dinamika Lietuvoje, Kauno apskrityje ir Prienų rajone 2005–2009 m.

Kintant natūraliam gyventojų prieaugiui, turi būti pastebimi pokyčiai gimstamumo ir mirtingumo rodikliuose. Taigi gimstamumo rodikliai nuo 2005–2009 m. laikotarpiu auga, mirtingumas mažėja (5 ir 6 pav.). Nors rodiklių dinamikos ir teigiamos, tačiau Prienų rajono gyventojų tiek mirtingumo, tiek gimstamumo rodikliai vis dar išlieka žemiau šalies vidurkio.

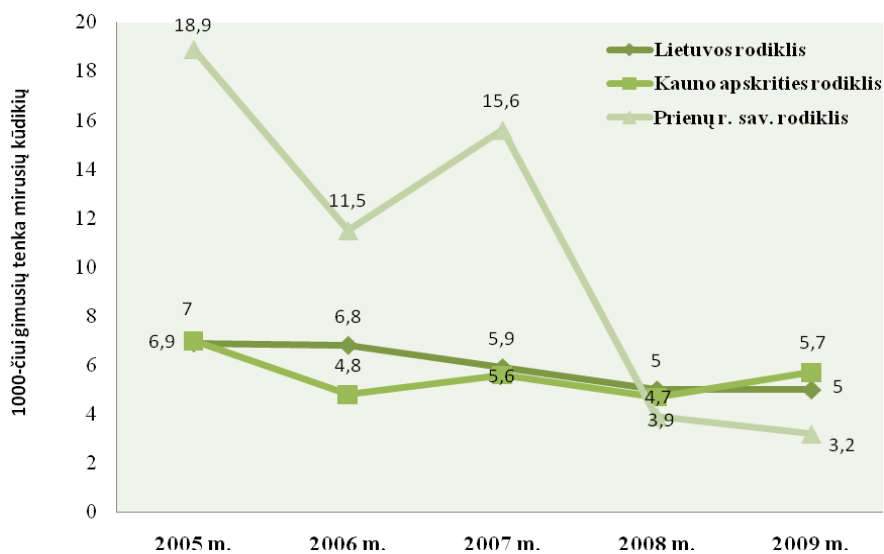

5 pav. Gimstamumo rodiklio dinamika Lietuvoje, Kauno apskrityje ir Prienų rajone 2005–2009 m.

6 pav. Mirtingumo rodiklio dinamika Lietuvoje, Kauno apskrityje ir Prienų rajone 2005–2009 m.

Mirusių kūdikių skaičius tenkantis 1000-čiui gyventojų, Prienų rajone 2005–2007 m. laikotarpiu beveik tris kartus viršijo Lietuvos vidurkį (atitinkamai 15,6 ir 5,9 1000-čiui gyventojų). Tačiau nuo 2008 m. iki 2009 m. skirtumas sumažėjo ir buvo mažesnis už Lietuvos ir Kauno apskrities vidurkius (7 pav.).

7 pav. Kūdikių iki 1 metų amžiaus mirtingumo dinamika Lietuvoje, Kauno apskrityje ir Prienų rajone 2005–2009 m.

Nors šalyje socialinė-ekonominė situacija negerėja, ypač augant bedarbių skaičiui, registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Prienų rajone buvo mažesnis už Lietuvos (Lietuvoje 2008–2009 m. laikotarpiu išaugo nuo 3,4 proc. iki 9,4 proc., o Prienų rajone tuo pačių metų laikotarpiu – nuo 3,8 proc. iki 8 proc.).

Valstybinio socialinio draudimo fondo mokamos pašalpos (rūšis) bei asmenų gaunančių pašalpas skaičius Prienų rajone yra daugiausiai dėl senatvės pensijų, antroje vietoje – dėl netekto darbingumo (2 lentelė).

2 lentelė. Prienų rajono gyventojai, gaunantys valstybinio socialinio draudimo pašalpas 2009 m.

Pensijos rūšis	Pensijas gaunančių asmenų skaičius
Valstybinio socialinio draudimo senatvės pensija	7620
Valstybinio socialinio draudimo invalidumo pensija	1455
Valstybinio socialinio draudimo netekto darbingumo pensija	2013
Valstybinio socialinio draudimo netekto darbingumo (invalidumo) pensija	3468
Valstybinio socialinio draudimo našlių ir našlaičių pensija	0
Valstybinio socialinio draudimo ištarnauto laiko pensija	6
Valstybinio socialinio draudimo kompensacija už ypatingas darbo sąlygas	40
Valstybinio socialinio draudimo išankstinė senatvės pensija	34

Esant aukštam nedarbo lygiui didėja ir nusikalstamų veikų skaičius. Prienų rajono policijos komisariato duomenimis, 2009 m. nusikalstamumas rajone padidėjo net 24,7 proc. – buvo užregistruotos 549 nusikalstamos veikos (2008 m. – 440). Pastebėta, kad nusikalstamas veikas vis dažniau padaro nedirbantys asmenys – 2008 metais baudžiamojon atsakomybėn buvo patraukti 56 niekur nedirbantys ir neturintys pastovaus pragyvenimo šaltinio asmenys, o 2009 metais tokių asmenų buvo 106. Išaugo ir nepilnamečių nusikalstamumas (2009 m. nusikalstamas veikas padarė 29, 2008 – 24 nepilnamečiai).